

NÉMETORSZÁG 2018. ÉVI RENDŐRSÉGI BŰNÜGYI STATISZTIKÁJA

1. Bevezetés

Németország rendőrségi bűnügyi statisztikája, amelyet évente, általában tavasszal adnak ki, minden esetben tanulságos olvasmány lehet a szakma ezen területe iránt érdeklődőknek. A tapasztalat szerint az ott megjelenő tendenciák, új bűnözési motívumok bizonyos késéssel feltűnnek a keletebbre elhelyezkedő államokban is. Így számunkra nem lehet közömbös, mennyire ismerjük a náluk lezajló folyamatokat. Különösen vonatkozik ez az idegenrendészeti, menekültügyi kérdésekkel összekapcsolódó bűncselekményekre, melyek megközelítésében, hazánkban én jelentős túldimenzionálást érzékelek.

A Szövetségi Belügyminisztérium évente kiad egy rendőrségi bűnügyi statisztikát, amely 2018-ban rövidebb formátumú (46 oldal)¹, mint a Szövetségi Bűnügyi Hivatal (BKA, Bundeskriminalamt) anyaga. Az utóbbi hivatal honlapján megtalálhatók a 2011-2018-as évek statisztikai kiadványai, illetve évkönyvei. Ezekon kívül az egyes tartományok és a nagyobb városok szintén megjelentetnek hasonló című, tartalmú értékeléseket, melyek az adott terület földrajzi sajátosságait, nagyvárosi vagy vidéki jellegét, az ezekből eredő problémákat összességében hűen tükrözik. Különösen érdemes Berlin város bűnügyi helyzetét tanulmányozni, ahol több speciális körülmény – európai világváros, intenzív túrizmus, a lengyel államhatár közelsége, a nem német lakosság magas százalékos aránya, a jelentős tömegeket megmozgató politikai és kulturális rendezvények nagy száma – teremt sajátos körülményeket.²

A Rendőrségi Bűnügyi Statisztika évkönyvét 1-4 kötetben a Szövetségi Bűnügyi Hivatal állítja össze a 16 Tartományi Bűnügyi Hivatal által szolgáltatott adatok alapján³. Az így rendelkezésre álló információkat szöveges és jól áttekinthető, feldolgozható táblázatos és grafikus formában jelenítik meg. 2014-óta nem jelenik meg nyomtatott formában, 1987-től létezik elektronikus változata. 1953-tól készíti a Szövetségi Bűnügyi Hivatal a rendőrségi bűnügyi statisztikát. A BKA 2018. évi évkönyveinek tartalma a következő: 1. kötet: felderítés és károk, 2. kötet: áldozatok, 3. kötet: gyanúsítottak, 4. kötet: egyes bűncselekmény fajták.

A kiadott kimutatások annyira részletesek, hogy a BKA 2018-as anyagának 3. kötete „Rendőrségi Bűnügyi Statisztika BKA. 2018. év 3. kötet. Gyanúsítottak.” címszóval 169 oldalon elemzi az elkövetőkkel kapcsolatos információkat. Külön súlyoz a külföldiekre, ezek adatait a 127-155. oldalakon foglalja össze. A hatalmas mennyiségű információt egy publikáció keretében természetesen lehetetlen feldolgozni. Az anyagok olvasása során a külföldiekkel kapcsolatos értékeléseket kerestem, melyek számunkra talán kiemelten

¹ Rendőrségi bűnügyi statisztika. Belügyminisztérium. Kiválasztott számok áttekintése. Forrás: www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/sicherheit/pks-2018.pdf?__blob=publicationFile&v=3 (Letöltés ideje: 2019.06.27.)

² Fórizs Sándor: Berlin 2014-es bűnügyi statisztikája. Belügyi Szemle 2016/6. 127-139. o.

³ Rendőrségi Bűnügyi Statisztika BKA. Forrás: www.bka.de/DE/AktuelleInformationen/StatistikenLagebilder/PolizeilicheKriminalstatistik/pks_node.html (Letöltés ideje: 2019.06.27.)

tanulmányosak lehetnek. Az elmúlt három évben előtérbe kerültek a nem németek által elkövetett cselekmények értékelései, melyeket külön is feldolgoztam a téma után érdeklődők számára.⁴

A bűncselekmények adatainak megadásakor kétféle megközelítést alkalmaznak. A „bűncselekmények összesen” minden a rendőrség által feldolgozott eseményt tartalmaz, és a „bűncselekmények az idegenrendészeti esetek nélkül” mely nem tartalmazza az idegenrendészeti törvények megsértését, az engedély nélküli beutazást vagy tartózkodást. A Szövetségi Köztársaság lakosságának létszámát a kidolgozók 82 792 351 főben adják meg a Szövetségi Statisztikai Hivatal adatai alapján.

2. Bűncselekmények

2017-hez viszonyítva csökkent a bűncselekmények száma. A bűncselekmények összesen rovatban, tehát az idegenrendészeti cselekményekkel együtt, 5 555 520 ismertté vált eset szerepel. Ez 3,3%-os csökkenés az előző évhez képest. Ilyen hasonlóan kevés számot 1992-ben rögzítettek, akkor 5 209 050-at. 2014-2016 között mindig 6 millió fölött volt az elkövetett cselekmények száma. Németország 2015.⁵ és 2016.⁶ évi bűnügyi statisztikáit külön publikációk tartalmazzák, megadva a lehetőséget egy összehasonlító elemzésre.

A bűncselekmények idegenrendészeti cselekmények nélkül rubrika 5 392 457 cselekményt tartalmaz (3,4%-os csökkenés az előző évhez képest). Ezen a kódszámon a 2005-ös statisztikába történt bevezetése óta ilyen alacsony adat még nem szerepelt. Magyarország vonatkozásában Hautzinger Zoltán foglalkozik könyvében⁷ „A külföldi illetékességgel összefüggő bűncselekmények” kérdéskörével, és az általa vázolt kérdéskör jelentős hasonlóságot mutat a németországi viszonyokhoz. 163 053 alkalommal sértették meg az idegenrendészeti törvényeket. A nyilvántartás 10. oldala külön elemzi azokat a bűncselekmény kategóriákat melyekben jelentősebb növekedés, esetleg csökkenés következett be a megelőző évhez képest.

Bűncselekmény kategóriák legalább 5%-os emelkedéssel:

1. Az államhatalommal szembeni ellenállás és fizikai támadás (39,9%).
2. Pornográf anyagok terjesztése (13,6%).
3. Bűncselekmény a gyógyszerjogi törvény alapján (8,3%).
4. Kábítószeres bűncselekmények (6,1%).
5. A fegyvertörvény megsértése (5,5%).

Bűncselekmény kategóriák legalább 5%-os csökkenéssel:

- Nemi erőszak, szexuális kényszerítés és szexuális támadás (18,2%).
- Lakásbetörés (16,3%).

⁴ Fórizs Sándor: Külföldiek, menekültek a német bűnügyi statisztikában. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XX. Pécs, 2018. 163-173. o.

⁵ Fórizs Sándor: A Német Szövetségi Belügyminisztérium 2015. évi bűnügyi statisztikája. Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2017. 177-188. o.

⁶ Fórizs Sándor: Németország 2016. évi rendőrségi bűnügyi statisztikája. Dobák Imre – Hautzinger Zoltán (szerk.): Szakmaiság, szerénység, szorgalom. Ünnepi kötet a 65 éves Boda József tiszteletére. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018. 219-232. o.

⁷ Hautzinger Zoltán: A migráció és a külföldiek büntetőjogi megjelenése. AndAnn kiadó, Pécs, 2018. 111. o.

- Idegenrendészeti bűncselekmények (9,3%).
- Csalás összesen (7,6%).
- Lopás összesen (7,5%).
- Közterületi bűncselekmények (6,0%).
- Rablás (5,4%).

Az erőszakos bűncselekmények megoszlását a statisztika 25. oldala 185 377 esettel százalékos bontásban is szerepelteti:

- Emberölés 1,3%.
- Rablás 19,8%.
- Nemi erőszak, kényszerítés, szexuális támadás 5,0%.
- Veszélyes és súlyos testi sértés 73,8%.
- Egyéb erőszakos cselekmény 0,1%.

A fontosabb bűncselekmény kategóriák százalékos megoszlása a minisztériumi statisztika alapján (24. o. 5-G-01 ábra). Az összes bűncselekmény 5 555 520 eset = 100%.

- Egyszerű lopás 19,5%.
- Minősített lopás 15,4%.
- Csalás 15,1%.
- Rongálás 10,1%.
- Testi sértés 10,1%.
- Kábítószeres bűncselekmény 6,3%.
- Idegenrendészeti bűncselekmény 2,9%.
- Szexuális bűncselekmény 1,1%.
- Életellenes bűncselekmény 0,1%.
- Egyéb 19,5%.

3. Lőfegyver

A bűncselekmények elkövetésekor 14 379 gyanúsított (0,7%) vitt magával lőfegyvert, 2835 emberölés és kísérlete esetében 144 alkalommal. A 26 172 rablásnál 1068 (4,1%) eset. A legmagasabb arány a pénzintézetek elleni támadásnál jelentkezett, 71 alkalomból 26 (36,6%). Ezt követték az egyéb kifizetőhelyek és üzletek elleni kísérletek, 1692 cselekményből 470 fegyveres (27,8%), majd a pénz és értékszállítmányok elleni akciók, 83-ból 14 fegyverrel (16,9%).

4. A gyanúsítottak, az elkövetők

A gyanúsítottak, függetlenül az elkövetett esetek számától csak egyszer szerepelnek a nyilvántartásban. 2018-ban 2 051 266 személy adatait rögzítették, mint bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyét. Az előző évhez képest 2,9%-os mérséklődés. Közülük német állampolgár 1 342 886 fő (a visszaesés 2,4%). 708 380 fő nem rendelkezik német állampolgársággal, a csökkenés 3,8%. A külföldiekkel kapcsolatos nyilvántartási adatok több területen hiányosak, pontos számokat csak becsülni lehet. Ilyen kategóriák, a turisták, az országon átutazók, a látogatóba érkezők, az államhatáron napi jelleggel munkavállalás céljából ingázók, az országban engedély nélkül tartózkodók. A külföldiek és a német állampolgárok helyzetét statisztikailag nehéz összehasonlítani. A

külföldiek között több a férfi, általában fiatalabbak, gyengén képzettek, a társadalom szociális tagozódásában alacsonyabb szinten helyezkednek el, inkább a nagyvárosokban élnek, gyakrabban munkanélküliek. Ezen szempontok miatt esetükben bűnözési szempontból magasabb a kockázati arány.

- 281 628 fő tartozik a külföldiek közül az általunk használt „migráns”, valójában menekült kategóriába (Zuwanderer a statisztika szóhasználatában) és ezt a fogalmat a statisztika öt eltérő alkategóriába sorolja, de külön-külön nem számszerűsíti:
- Menedéket kérő.
- Védelemre és menedékre jogosult.
- Kontingens menekült. Korábban meghatározott kedvezményes befogadás keretébe tartozó személy.
- „Tűrés” tartózkodási engedéllyel rendelkező.
- Engedély nélkül tartózkodó.

A statisztikai fogalmi változások miatt az adatok az előző évekkel nem kompatibilisek, csak viszonylagosan vethetők egybe. Amennyiben a „gyanúsítottak idegenrendészeti cselekmények nélkül” kategóriát vizsgáljuk, az adatok az alábbiak:

- Összesen 1 931 079 személyt regisztráltak, (-2,2%).
- Közülük német állampolgár 1.341.879 fő, (-2,4%).
- 589 200 személy külföldi, (-1,7%).
- A külföldiek közül 165 769 fő migráns (menekült).

A nem német elkövetők aránya 2018-ban 30,5%, 2017-ben 30,4%, lényegében két év vonatkozásában változatlan. A 2. számú táblázat jelzi a külföldi gyanúsítottak számának és arányának 2009 óta bekövetkezett folyamatos változását.

A BKA statisztika 3. kötet 3-2.8-T05 táblázat a nem német gyanúsítottakról, összesen 589 200 fő, közül összefoglaló adatokat származási országra vonatkozóan és a külföldi gyanúsítottak kategóriájában a százalékos arányt is mutatja az idegenrendészeti bűncselekmények nélkül. 25 ország és egy „egyéb” kategória szerepel a feldolgozásban. Az „egyéb” a hontalanokat és azokat a személyeket tartalmazza, akiknek az állampolgárságát nem sikerült megállapítani, ez a nem német gyanúsítottak 25,6%-át teszi ki 150 798 fővel. Európai uniós tagállam 9, innen származik a gyanúsítottak 30,5%-a. Nem uniós európai ország 8 és Európán kívüli állam 8 szerepel a listán. Törökországot ebben az esetben az utóbbi nyolcra számoltam. A külföldiek kategóriájában a török a legjelentősebb 64 375 elkövetővel, ez a nem németek 10,9%-a, tükrözve az országban élő nagy létszámú csoportjukat. A 8 nem európai ország polgárai összesen a gyanúsítottak 31,1%-át képezik, ami egy jelentős aránynak mondható.

A külföldi elkövetőket vizsgálva az uniós tagországok vonatkozásában első helyen áll Románia (53 284 fő, 9%) a második helyen Lengyelország (44 010 fő, 7,5%). A magyarok a 24. helyen szerepelnek 1,1%-kal, megegyezően a hollandokkal. Az uniós állampolgárok gyanúsított aránya 2014 óta folyamatosan növekszik. A legmagasabb értéket, 220 418 fő (az országban az összes elkövető 9,3%-a) 2016-ban érte el, ezt követte egy enyhe visszaesés. 2018-ban az országosan regisztrált bűncselekmények csökkenése mellett 218 582 fővel, az összes elkövető, tehát nem csak a külföldiek, 10,7%-ával az eddig mért második legmagasabb abszolút számot és a legmagasabb százalékos szintet érte el.

A külföldi gyanúsítottak csoportján belül az uniós állampolgárok aránya 2004-ben még 13,7%, 2018-ban már 30,5% volt. A 4. számú táblázat tartalmazza azokat a bűncselekmény fajtákat melyekben a külföldiek számarányukat meghaladó mértékben aktívak.

5. Az áldozatok

A regiszter az áldozattá válást ismételt esetben is külön tartalmazza, szemben a bűncselekmények elkövetésével.

2018-ban 1 025 241 áldozatot rögzítettek (+1,7%). Közülük 611 094 volt férfi (+1,1%) és 414.147 nő (+2,5%). Az áldozatok adatában 232.085 nem német állampolgár szerepel (22,6%).

A BKA 2. kötet 24. oldalától foglalkozik a külföldiek (nem németek) áldozattá válásával. A statisztikában 25 ország és egy egyéb kategória szerepel. A magyarok éppen a legutolsó, 25. helyen található 1953 áldozattá vált személlyel, ez 0,8%-a a külföldieknek. Az egyében belül „az állampolgársága nincs felderítve és a nincs adat” jelzés 9933 áldozatot (15%) jelöl. A 26-os listából az elsők:

- török, 28 794 fő (12,4%),
- szíriai, 22 062 fő (9,5%),
- lengyel, 16 057 fő (6,9%),
- afgán, 14 293 fő (6,2%),
- román, 11 095 fő (4,8%),
- egyéb, 66 698 fő (28,7%).

Különösen magas, átlag feletti a nem német áldozatok aránya az „erőszakos bűnözés” területén 66 331 fő, 29,7% és az ezen kategóriához tartozó, „veszélyes és súlyos testi sértés” rubrikánál 53 859 fő, 31,9%. Uniós állampolgár 67 180 személy vált bűncselekmény áldozatává, a külföldiek 28,9%-a.

6. Rendőrök mint áldozatok

A statisztika külön vizsgálja (2. kötet 32. oldal) a hivatalos személyek áldozattá válását. A kimutatásban a rendőrökön kívül más úgynevezett végrehajtó szolgálatok – vám, igazságügy, mentők, tűzoltóság – adatai is szerepelnek és nem csupán a szolgálati tevékenység során történt áldozattá válást tartalmazza.

A minisztériumi értékelés 19. oldal az úgynevezett „az államhatalommal szembeni ellenállás és fizikai támadás” törvényi tényállás helyzetét értékeli mely kategóriában 34 168 bűncselekmény történt (2017-ben 24 419 eset), a növekedés 39,9%, rendkívül elgondolkodtató. Az elkövetők közül 21 482 fő német, 9 864 külföldi, akik kategóriájában 3 987 migránsként (menekültként) van nyilvántartva.

A büntető törvénykönyvben a törvényi tényállást 2017. május 23-án szigorították, így a statisztika adatai, a korábbiakkal csak részben hasonlíthatók össze.

Az előző kategórián belül alpontként az „ellenállás végrehajtó szolgálatot ellátó személlyel szemben” 21 556 esetben történt, a gyanúsítottak közül 14 217 német, 6562 külföldi, csoportjukból 2666 migráns.

A „fizikai támadás végrehajtó szolgálatot ellátó személlyel szemben” 11 704 esetben történt, a gyanúsítottak 7461 német, 3549 külföldi, közülük 1447 migráns.

7. Következtetések

A németországi bűnügyi statisztikák sokoldalúan elemzik a bűnözési folyamat helyzetét, változásait. A kiadvány bevezetőjében Németországot a világ egyik legbiztonságosabb országaként jellemzik, amely megállapításban valószínűleg igazuk van. 2004-hez képest 2018-ra az ismertté vált bűncselekmények száma 1 077 636 esettel csökkent. Ez 16,2%-nak felel meg.

A bűncselekmények száma az idegenrendészeti eseteket leszámítva 2005-höz képest 810 617 esettel, 13,1%-kal csökkent. A felderítési arány a múlt évben 57,7%-kal az eddigi csúcstól érte el, bár már az előző évben (2017) is 57,1%-ra ugrott. Az idegenrendészeti törvények megsértése is csökkent 3,4%-al. Abszolút számokban jelentősen visszaesett az engedély nélküli beutazás kategória. (3. számú táblázat). A bekövetkezett bűncselekmények 30,5%-át külföldiek, a statisztika fogalmazása szerint „nem németek” követik el. Ez a százalékos arány állandósulni látszik több év vonatkozásában. Ugyanakkor a külföldi elkövetők csoportján belül az uniós állampolgárok aránya 14 év alatt 14 %-ról 30,5%-ra emelkedett, jelentős gondot okozva a bűnüldözés számára.

Az egyes tartományok és a nagyvárosok egyéni sajátosságokat is felmutatnak bűnügyi statisztikai vonatkozásban.⁸ Míg Bajorország a legbiztonságosabb tartomány, addig a bűncselekmények száma délről északra és nyugatról keletre haladva folyamatosan növekszik. Egyes ipari nagyvárosok, a hozzájuk tartozó több 10 kilométeres vonzásterületükkel, kimondottan kedvezőtlen mutatókkal rendelkeznek.

Év	Gyanúsított	Ebből nem német	Arány %-ban
2009	2 133 703	410 518	19,2
2010	2 098 601	419 232	20,0
2011	2 054 232	427 259	20,8
2012	2 025 957	435 559	21,5
2013	2 007 328	453 015	22,6
2014	2 023 623	492 610	24,3
2015	2 011 898	555 820	27,6
2016	2 022 414	616 230	30,5
2017	1 974 805	599 357	30,4
2018	1 931 073	589 200	30,5

2. sz. táblázat: Gyanúsítottak számának éves változása, idegenrendészeti cselekmények nélkül. Minisztériumi statisztika 31. o. 6.4 – T02 táblázat, részlet.

⁸ Fórizs Sándor: Német nagyvárosok bűnügyi helyzete. Magyar Rendészet 2018/2. 167-179. o.

	2018	2017
Bűncselekmények összesen	163 063	179 848
Gyanúsított	148 197	168 557
Ebből nem német	146 961 (- 12,2 %)	167 329
Migráns (menekült)	141 454 (- 12,4 %)	161 496
Engedély nélküli beutazás	39 476	50 147
Ebből nem német gyanúsított	39 027	48 969
Közülük migráns (menekült)	37 932	47 887
Engedély nélküli tartózkodás	106 860	116 344
Nem német gyanúsított	98 458	110 951
Migráns (menekült)	96 817	108 821

3. sz. táblázat: Idegenrendészeti bűncselekmények. Minisztériumi statisztika 23. o. 4.3 – T20 táblázat, részlet.

	Összesen	Nem német	
		Szám	%
Bűncselekmények idegenrendészeti esetek nélkül	1.931.079	589.200	30,5
Zseblopás	5.320	3.795	71,3
Minősített bolti lopás	16.894	10.674	63,2
Kereskedelem, csempészet kokainnal, crack-el	3.638	2.099	57,7
Minősített lopás áruházakból, kirakatokból, kioszkokból, önkiszolgáló létesítményekből	22.840	13.148	57,6
Okmányhamisítás	59.149	33.612	56,8
Minősített lopás járművekből, járművekről	6.048	2.774	45,9
Szolgáltatások jogosulatlan igénybevétele	139.080	63.400	45,6
Emberölés és kísérlete	1.965	887	45,1
Szexuális zaklatás	9.717	4.224	43,5
Rablás, zsarolás, rablótámadás gépjárművezetőkre	26.172	10.618	40,6

4. sz. táblázat: A nem németek által jelentősebb arányban elkövetett bűncselekmények. 2018-as Évkönyv 3. kötet 129. o. 3 – 2.8 – T02 táblázat, részlet.